

Kuat kuasa segera Akta 852, elak kanak-kanak jadi 'penagih vape'

• Walaupun e-rokok tidak menghasilkan tar dan karbon monoksida seperti rokok, ia masih mengandungi nikotin serta bahan kimia berbahaya

• Semakin banyak e-rokok dijual dalam talian tanpa kawalan, sekali gus menunjukkan betapa mudah akses e-rokok kepada generasi muda

Oleh Dr Haliza Abdul Rahman
bhrencana@bh.com.my

Profesor Madya Institut Pengajian Sains Sosial, Jabatan Kesihatan Persekitaran dan Pekerjaan, Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan, Universiti Putra Malaysia (UPM)

Hari ini, Akta Kawalan Produk Merokok Demi Kesihatan Awam 2024 (Akta 852) akan dikuatkuasakan Kementerian Kesihatan (KKM) merangkumi peraturan pendaftaran, penjualan, pembungkusan, pelabelan dan larangan merokok di tempat awam yang turut, termasuk rokok elektronik (e-rokok) atau vape.

Kepentingan penguatkuasaannya tidak dapat dinafikan lagi apatah lagi dapatan utama Global Adult Tobacco Survey (GATS) 2023 mendapati prevalens pengguna e-rokok atau vape semasa meningkat secara drastik daripada 0.8 peratus pada 2011 kepada 5.8 peratus (2023).

Prevalens dwipengguna, iaitu tembakau dan e-rokok meningkat daripada 0.8 peratus pada 2011 kepada

3.9 peratus (2023).

Malah, prevalens pengguna rokok elektronik dalam kalangan perokok berusia 15 hingga 24 tahun juga meningkat kepada 8.6 peratus pada 2023 berbanding 1.1 peratus (2011).

Lebih membimbangkan, Persatuan Pengguna Pulau Pinang (CAP) mendedahkan kira-kira 15 pelajar perempuan di setiap sekolah didapati menghisap e-rokok dengan tiga hingga empat daripadanya mengalami ketagihan nikotin.

Selepas pandemik COVID-19, penggunaan e-rokok sangat popular dengan bilangan pengguna meningkat tiga kali ganda.

Walaupun e-rokok tidak menghasilkan tar dan karbon monoksida seperti rokok, ia masih mengandungi nikotin serta bahan kimia lain berpotensi berbahaya.

Maka, e-rokok tidak boleh dilihat sebagai sebahagian gaya hidup masyarakat Malaysia, manakala perokok muda tidak wajar mempromosikan gaya hidup seperti ini hingga bebas merokok di mana-mana sahaja, mencemarkan udara mungkin boleh membahayakan kesihatan orang lain.

Tiada bukti bantu henti merokok

Apatah lagi kajian Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) mendapati tiada bukti e-rokok membantu perokok berhenti, malah mendorong ketagihan nikotin dalam kalangan bukan perokok, terutama kanak-kanak dan orang muda.

Hakikatnya kanak-kanak sedang 'direkrut' dan terperangkap pada usia awal menggunakan e-rokok, sekali gus mungkin terpengaruh dengan nikotin kerana syarikat industri tembakau menyatakan e-rokok menimbulkan risiko kesihatan jauh lebih rendah daripada tembakau dan boleh

membantu mengurangkan bahayanya, dengan beberapa perisa dan harga lebih rendah penting untuk menggalakkan perokok beralih kepada e-rokok.

Dilaporkan seramai tiga juta individu penghisap vape dengan lima juta perokok yang majoritinya kanak-kanak dan remaja. Kajian CAP pada awal tahun hingga Mei tahun lalu mendapati 3,000 daripada 5,000 pelajar seluruh negara, termasuk kolej, institusi pengajian tinggi (IPT) mengaku mengambil vape dengan 75 peratus asalnya bukanlah perokok.

CAP melaporkan penghisap vape dan rokok adalah seawal kanak-kanak lapan tahun, selain remaja 13 tahun.

Perkara ini sangat membimbangkan kerana kanak-kanak dan remaja menggunakan e-rokok berisiko menghidap penyakit darah tinggi dan serangan jantung, seterusnya menjejaskan pertumbuhan otak.

Cecair nikotin terdapat dalam e-rokok berupaya menyebabkan ketagihan dan memberi kesan kepada sistem imuniti, jantung, salur darah, sistem reproduktif, buah pinggang serta otak.

Bahan kimia lain turut dimasukkan adalah propylene glycol, glycerine dan perisa tambahan, manakala terdapat juga campuran seperti acetaldehyde, formaldehyde, vitamin E acetate, acrolein serta logam boleh memudaratkan kesihatan.

Bukti klinikal menunjukkan bahan kimia dalam e-rokok seperti vitamin E acetate boleh membawa kecederaan paru-paru, iaitu e-cigarette or vaping use-associated lung injury (EVALI).

Pesakit mengalami EVALI akan demam, batuk, sakit dada, kesukaran bernafas dan paras oksigen dalam badan rendah yang boleh membawa kepada kematian.

Paling membimbangkan, ketagihan kepada nikotin berpotensi meningkatkan risiko golongan ini bertukar kepada rokok tembakau pada masa hadapan.

Dalam jangka panjang, kos rawatan perlu ditanggung kerajaan seperti ketagihan nikotin dan dadah berbahaya, kecederaan paru-paru serta masalah perubatan lain akan meningkat.

Kumpulan saintis Austria mendedahkan amalan menghisap e-rokok dan rokok mempunyai kesan sama terhadap sel badan manusia. Dapatan Southeast Asia Tobacco Control Alliance (SEATCA) menyatakan kira-kira 30 peratus perokok elektronik di negara ini berusia antara 12 hingga 15 tahun.

Pertubuhan berkenaan menegaskan e-rokok diambil bersama nikotin mencetuskan ketagihan tinggi. e-rokok secara agresif dipromosi kepada orang muda melalui media sosial dan pempengaruh.

Kanak-kanak terutamanya disasarkan menerusi karektor kartun, ketersediaan sekurang-kurangnya 16,000 perasa dan e-rokok menyerupai

mainan, gula-gula serta peralatan persekolahan.

Justeru, WHO menggesa semua kerajaan mengawal e-rokok sama seperti tembakau dan mengharamkan semua perisa untuk mengancam syarikat rokok terhadap alternatif merokok.

69 kes keracunan vape

Di negara ini, dari 2015 hingga Ogos 2023, 69 kes keracunan vape dalam kalangan kanak-kanak dilaporkan. Golongan remaja mendapatkan e-rokok daripada kedai runcit serta kedai vape khusus merangkumi 35 peratus, manakala sumber daripada rakan pula hampir sama, iaitu 30 peratus.

Lebih menakutkan, semakin banyak e-rokok dijual dalam talian tanpa kawalan, sekali gus menunjukkan betapa mudahnya akses e-rokok kepada generasi muda.

Justeru, langkah KKM menguatkuasakan Akta 852 bertepatan dan perlu disokong semua pihak kerana akan menyaksikan kawalan lebih ketat terhadap penjualan produk vape ke atas kanak-kanak bawah umur.

Paling utama, akta ini membabitkan penguatkuasaan Seksyen 13 antara lain menghalang sebarang penjualan produk berkaitan tembakau serta nikotin kepada kanak-kanak.

Seksyen 17 menjadikan perbuatan menghisap atau menggunakan sebarang produk berasaskan tembakau atau produk pengganti tembakau dalam kalangan individu berusia bawah 18 tahun sebagai kesalahan melalui larangan penjualan rokok dan vape melalui dalam talian ke atas semua platform bagi mengelakkan ia dibeli orang belum dewasa (OBD), iaitu individu berusia di bawah 18 tahun lahir pada 1 Januari 2007 dan seterusnya.

Usaha melawan tabiat merokok memerlukan pendekatan menyeluruh kerajaan dan masyarakat dengan penyertaan semua pihak termasuk pertubuhan bukan kerajaan (NGO), guru, peruncit, ahli politik, agensi penguatkuasaan serta rakyat.

Kanak-kanak dan remaja perlu dilindungi serta tidak didedahkan dengan perkara boleh memudaratkan tahap kesihatan, menjejaskan pencapaian akademik dan masa hadapan mereka.

Apatah lagi persekitaran bebas tanpa amalan merokok amatlah penting dalam mewujudkan persekitaran sihat dan selamat selaras hasrat menjadikan Malaysia sebagai negara bebas rokok pada 2040.

Justeru, dengan terwarta akta ini, KKM perlu lebih agresif dalam menjalankan tindakan penguatkuasaan bagi membendung dan mencegah pendedahan e-rokok, termasuk penjualan produk berkenaan ke atas golongan muda, terutama kanak-kanak.

Semua artikel penulis tamu adalah pendapat peribadi, bukan pendirian rasmi BH